„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 нових. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопсавно“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чанића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 25. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 16. ФЕБРУАРА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Краљ Милан одлази.

За осам дана, 22. текућег месеца одлази краљ Милан из Србије, а на његово место долази генерал Белимарковић као главнокомандујући.

Ово је сигурно. А зашто управо одлази краљ Милан и одлази ли да се више не врати или бар скоро не врати о томе чак и иначе добро обавештени кругови само нагађају.

Нисам сигуран хоћу ли вам моћи расветлити ту најновију тајну, али ми изгледа да ово моје излагање одговара истини.

Краљ Милан одлази из Србије, јер је потпуно насео и јер од свију својих планова није могао да изведе ни један једини.

Највеће сметње чинила му је Русија. Руски посланик у Београду Жадовски не само што није хтео пи да види краља Милана, него се у последње време покукао демонстративно и од краља Александра. А руски државни кругови у Петрограду исто тако избегавају посланика Србије. Може се рећи, да је Русија у самој ствари прекинула дипломатске одношаје са Србијом и ако их још подржава формално.

Русија ни мало не таји зашто то чини. Она сматра да ју је краљ Милан просто преварио (тиче се његовог обећања да се неће више враћати у Србију) и отворено исповеда, да све дотле док се краљ Милан буде бавио у Србији и докле год он тамо налази потпоре, све дотле нема она с ким да преговара у Србији.

Треба признати да се краљ Милан много трудио да помири Русију али у залуд. У последње време покушао је, да својим дипломатисањем примора Русију да с њиме рачуна или да јој натруни.

Кад је недавно умрла бугарска кнегиња Марија Луиза, краљ Милан је „изаслао“ самог себе у Софију да заступа Србију у тој тужној прилици не због другог, него да покуша лично ровити против балканског савеза. Истина да онај тренутак није био згодан за дубље политичке преговоре са кнезом Фердинандом, али је упало у очи да кнез Фердинанд ни једног јединог часа није хтео да остане с краљем Милаином на само, и ако је то краљ Милан покушао да изведе.

Краљу Милану испало је до душе за руком да са министром председником Грековим преговара, којом приликом му је Греков изјавио, да Бугарска жели по сваку цену да одржи добре одношаје с Русијом. Запазило се и то су забележили бугарски листови, да је краљ Милан био незадовољан после разговора са Грековим.

Кад се вратио у Србију, још је једном покушао да излије сву своју обест на радикале те је и оно неколико заосталих радикалних чиновника, који се налажаху у високим положајима дао пензионовати.

То беше последњи напор његов, као што и ветар најјаче задува онда, кад хоће да стане.

Србији је данас потребно да се споразуме с Русијом, јер су сви противни покушаји краља Милана насели. Но како Русија никако неће да преговара са Србијом док је краљ Милан у њој, то краљ Милан одлази.

Међутим ко год познаје краља Милана тај зна да је овај његов одлазак привремен. За време његовог одсуства повешће из Србије с Русијом преговоре кабинет др. Владана међу осталим и о томе, под каквим условима би пристала Русија да се краљ Милан поново врати у Србију.

Водити такве преговоре с Русијом данас није никако могуће, јер се Русија извлачи из свију преговора, докле је год краљ Милан у Србији.

Хоће ли бити баш све овако, идемо да видимо.

Нова влада.

Знаничне новине донеше имена нове владе.

Министар-председник и министар унутрашњих послова: Коломан Сел.

Министар финансија: Ладислав Лукач.

Министар трговине: Шандор Хегедиш.

Министар просвете и богочасти: Ђула Влашић.

Министар народне привреде: Игнац Дараньи.

Министар при двору Њ. Величанства: гроф Мапо Сечењи.

Министар домобранства: барон Геза Фејервари.

Министар правде: Шандор Плос.

Министар Хрватске и Славоније: Ервин Чех

Као што се види у новом министарству има само три нова министра: Сел, Хегедиш и Плос. И после: сви нови министри узети су из либералне странке и то оног дела либералне странке, који се није буниo но је остао са Банфијем, па потписао чак и Тисин закон.

Ово је свакојако значајно. Нова влада паслањаће се и даље на либералну странку. Значи на ону странку, из које се досад распростирала политичка трулеж на ону странку, која је мирно трпела и помагала све оно, што се догађало и због чега је Банфи пао.

При таким приликама говорити о промени система, управо је смешно. Та и ако су подсекли неке огранке корова, жиле су остале, и оне ће терати и даље. Странка која је трпела толику политичку и друштвену поквареност, влада и даље.

Онај тобожњи мир, онај компромис између владе и опозиције, сасвим је без дубљег значаја. Оно, што би једино било кадро да ујамчи чисте и праведне изборе, а то је темељ сваке праве уставности, о томе не хтедоше чути ни влада ни опозиције. То је опште тајно гласање.

Нема ни једне праве уставне државе у Европи, где није уведено тајно гласање. Једино је тајно гласање у стању да спречи злоупотребе на изборима, а остало је све само обмана.

За кратко време угарски сабор изгласаће новој влади све потребне законе, те ће престати ванзаконито стање. Но, да се не варамо! Т још не значи, да ће настати редовно законито стање.

Не! Нагодбени закон прорешетан је. Нова финансијска нагода није склопљена, нб се испомажемо с неком привременошћу. Па и та привременост није и неће бити призната од аустријског сабора.

Нова влада не наилази на чист сто. Неће га моћи ни сама расчистити. И оно што је потресало до сада оба дела монархије, потресаће и даље. А где ће нас одвести још једна овака криза, као ова, што ју претурисмо?!

Политичке вести.

Криза у Угарској. Коломан Сел саставио је свој програмни говор, који ће се изнети и у једном и у другом дому. Седница угарског сабора сазвана је због тога за среду пре подне а седница горњег дома за исти дан после подне. У седници угарског сабора од четвртка, бираће се председник сабора.

Арнаути и Турци. Побуне и убиства арнаутска, још никако да престану. Истина је до душе, да је скопљански валија отишао према Митровици са једним одељењем војске и са топовима. Но све то не помаже ништа. Арнаути чине нова убиства а сама војска турска не може да им стане на пут. По најновијим вестима, хтели су Арнаути да убију четир Србина. Турска војска је тројицу од њих само тако спасла, што их је преобукла у одело турских војника. Но са четвртим није тако смела да ради, бојећи се Арнаута. Њега је оставила, да Арнаути колико толико задовоље своју крвождну ћуд. Арнаути су га убили, па онда мртво тело његово небројеним куршумима сасвим упаказили. Српско становништво је у великом страху, нема оружја а прете му и Арнаути и Турци, а нема јадном помоћи ни од куда. Из Дибре јављају, да је тамо донесен четрдесет и један рањен турски војник. Ови турски војници задобили су ране у окршају, који се тамо десио између Арнаута и турске редовне војске.

Устанак на Филипинима. Американској војсци још никако да пође за руком, да угуши устанак урођеника, који се узбунише против Америке. Код Маниле је било више окршаја, којом је приликом рањено доста американских војника и официра. Урођеници нападају на целу линију американске војске.

Куга у Турској. Из Цариграда јављају, да у Педаху почиње куга да отима маха. Већ се десило, да је два човека умрло од куге.

ДОПИСИ.

Иланца, фебруара. *(Путовање епископа Змејановића по својој дијецези).* Наш епископ који посећује скоро свако место у својој дијецези, посетио је и нас 29. јануара. На железничкој станици дочекао је владику велики број коњаника са лепо искићеним коњима и огроман број кочија. Од станице све до цркве, протезао се ред школске деце. Владика се довезао до цркве уз громку пуцњаву прангија, брујање звона и одушевљена усклика свеколиког овомесног становништва. У вече је била приређена сјајна бакљада и серенада, и том приликом поздравио је епископа Душан Ламбрић, учитељ. Др ги дан, на

ПРИПОВЕТАК

РАТАРЕВА СМРТ.

Прича Емила Золе.

Жану Лакуру је седамдесет година Родио се и остарио је у Курбелу, сеоцету са 150 душа, забаченом, заборављеном. Читавог свог живота био је свега једанпут у Анжеру, до кога од Курбела беше неких петнаест миља. Али то се догодило, док је још момак био, те је већ и заборавио на тај знаменити догађај. У старца је троје деце: два сина Антуан и Жозеф и једна кћи Катарина. Кћер је удао, али јој муж рано умр'о, па се вратила оцу с Жакинеом, дечарцем од дванајест година. Читава породица Лакур живи на малом комадићу земље, који доноси једва толико, колико је доста, да не поумиру од глади и да некако покрију своје трошно тело. Па ипак се породица Лакур не броји у најсиромашније на селу, и ако по чешће кубури. Ти људи зарађују свој хлеб тешким земљорадничким радом. Кад могу да попију чашу вина, одиста су је потпуно заслужили.

Курбел лежи на сред долине, окружене шумом, те изгледа, као да се крије у њој. У селу нема ни цркве, јер је парохија врло сиромашна. Једном у две недеље долази свештеник из Кориса да служи, јер има да пређе пут од две миље. Куће, т. ј. око двадесет јадних колиба, леже разбацане свуда уз пут. Када путем прође путник, то ти је читав догађај; све жене опруже вратове, да виде госта, а деца што се играју на сунцу у прашини, чим га опазе, разбегну се као уплашене дивље звери.

Жан никада није био болестан. Висок и жилав као храст. Нога му опаљена и испуцана од сунца, које га је окалило као гвожђе. Остаривши скоро је изгубио језик. Престао је говорити, дошавши до уверења, да су речи излишне. Очи му свагда беху оборене а стас сагнут од тешкога рада.

Још пре годину дана у снази није уступао својој деци. Најтеже послове остављао је за себе, у пољу је био врло окретан, а земља га је, тако рећи, знала и слушала га без речи. Једаред било је то пре два месеца, паде и пролежа на бразди скоро два сата, као одсечено дрво. Другог јутра опет се лати посла Само му се руке нешто рђаво кретале, а земља као да га није слушала. Синови су махали главом, а кћи говорила, да остане код куће. Он се опирао и опет отишао. Послаше за њим Жакинеа, да пази на деду и да викне, ако би старац пао.

«Шта бленеш ту, дантубо!» Викну Жан на дечка, који га не пушташе из вида. «У твојим годинама ја сам већ зарађивао свој хлеб!»

Деда, ја вас чувам!» одговори Жакине.

Овај одговор ожалости старца. Није ништа одговорио, али кад се у вече вратио кући, леже и више не устаде. Ујутру синови и кћи, полазећи у поље, свратише да виде, шта је старроме оцу, јер им беше за чудо, што не излази. Лежао је, разбацивши се на постељи разрогачених очију, као да размишљаше о нечем. По боји опаљеног лица тешко је било судити, какова је болест.

«Шта је, тата? Не можете?

Старац мрмља нешто и маше главом.

«Па кад вам је боље, да не устајете, хоћемо ли ми сами у поље?»

Старац ману главом у знак да пристаје.

Започело време жетве. Потребне су радне руке. Ако пропусте један дан, може се догодити рђаво време, па да све пропадне. И Жакине мора на рад. Жан остаје сам код куће. Кад се деца у вече врате кући, нађу га на истом месту; непрестано лежи на леђи и изгледа као човек, који нешто премишља.

«Шта је, отац, теби никако боље?»

Не, није му боље. Мрмља, маше главом. Чиме да му помогну? Катарина скува у вину лековите траве, али то изађе одвећ јако и у мало не би крај болноме. Онда Жозеф рече, да треба чекати до ујутру, и сви легоше спавати.

У јутру, пре него што одоше на рад, стајаху оба сина и кћи неко време код постеље болнога оца. Заиста, старац је озбиљно болестан. Још никад није тако дуго лежао на леђи. Можда је најбоље да одмах позову доктора. Незгодно је само то, што се по доктора мора ићи чак у Ружмон — шест миља тамо, шест натраг — то је дванајест миља. Пропашће цео дан. Старац чује шта говоре деца, и поче се кретати и, очигледно љутити. На што му доктор? Не треба! Стаће то одвише скупо.

«Нећете?» питају синови. «Онда хајдмо на посао.»

Дакако. Пек иду на посао. Зар би му они помогли, што би цео дан зевали ту пред његовим очима. Очевидно, земља не треба више његовог труда. Ако му дође мрети, то се тиче само њега и Бога, а ако би жетва била рђава, било би зло за цео свет. Прођоше тако три дана; деца свако јутро одлазе у поље; Жан се не миче, лежи сам и кад ожедни, пије воду из земљаног крчага. Изгледа као оно стари коњ, који, истрошен силним радом, скапава у углу коњушнице, — коњ, коме дају, да мирно скапа. Радио је шестдесет година, а сад му је време одмора: није, збиља више ни за шта способан, бадава заузима место и смета деци својој. Зар се премишља, да се посече дрво, које је црв подгризао? Па и деца не ће много жалити за њим. Земља их већ привикла тој мисли. Многи су се саживили са земљом, те се не ће љутити на њу, што им отима старца. Из јутра дођу до њега у вече га питају за здравље; то је ето све што му могу учинити.

У вече Жан запита последом децу о жетви. Разабравши, колико су везали снопова, како хвале лепо време, погодно за добру жетву, задовољно зажмири очима. Један од синова још једном поведе реч о доктору, да га треба довести. Али . . . тако је далеко! Жакине није кадар отићи, а синови не могу жртвовати читав дан. Кад се сутрадан вратише деца из поља кући, нађоше оца Лакура мртвог. Укочио се, а још лежи на леђи с отвореним очима

Да. умро је старац не макнувши ни прстом. Испустио је последњи дах сам, без сведока. Као животиња, која се крије, да умр'е неопажена, тако и он не узнемири ни своје, ни друге и сам оде у вечност, жалећи можда и на то, што ће дати посла деци својим погребом.

«Отац је умр'о, рече најстарији син Антуан, дозивајући остале.

Три Јерарха, одржана је свечана архијерејска служба, на којој је певало месно певачко друштво. Епископ је држао поучан и родољубив говор, саветујући народу, да чува православну веру и народно име своје, одвраћао га од разних заблуда и упућивао га на добар пут. После литургије примио је епископ разне депутације из места и са стране. У 2 сата после подне приредила је црквена општина своме епископу у почаст сјајан банкет. Истога дана отпутовао је епископ даље, испраћен исто тако лепо, као што је и дочекан. На фердинској, добричкој и самошкој станици, дочекао је епископа многобројно искупљен народ са узвицима: Живео, а изасланици поменутих општина поздравили су епископа, који се захвалио лепим и поучним поздравом. У Јарковцу је владика исто тако сјајно дочекан, где је у недељу одслужена и архијерејска служба. Из Јарковца отпутовао је епископ за Маргитицу, где је такођер сјајно дочекан. Редак је наш епископ који не жали труда, већ ревносно посећује свако место у својој дијецези, те служи службу Божију и поучава и просвештава народ, да чува веру, језик и народност своју.

У уредништву „Српског Сиона“.

— Његова Светост је бесна!

— Шта наопако?! — пита уредник престрављено.

— Та но, но! Тек онако бесна; љути се. Каже: направио вас је већег, угледнијег, а не познаје се здраво на листу. Као поп сте много боље нападали, но као прота.

— За бога, шта му је криво?!

— Та оно о поп Стеви. Нисте их ни мало зађуткали.

— Шта могу ја? И како ћу забранити новинама, да нападају свештеника, кад ето како пишу о патријарху.

— Па то је баш оно. Кад може да буде: Мајка ћерку кара, снаји преговара, може »С. Сион« удесити и то, да кад попа хвали, патријарха брани. Јер кад докажете, да сваки онај руши углед целог свештенства, ко се усуди напасти једног свештеника, онда се по себи разуме, да онај руши веру, ко се усуди напасти на епископа, а онај хули и самог свевишњега, ко се усуди напасти патријарха...

— Та ја сам то пробао и пробао, ал' ко ће одбранити поп Стеву... Ето је сад изашло да је ишао ноћу по новосадским улицама с чираком и свећом и загледао жене...

— Е гле сад, не може се бранити?! Грчки Диоген је ишао по улицама Атине на дану с фењером у руци, па ништа, а што не би могао поп Стева ићи по улицама српске Атине ноћу са чираком и свећом. Диоген је тражио не би ли нашао на човека, а наш српски Диоген је завиривао и тражио је жену. Диогена хвале због тога, а поп Стеву ваљда распнемо. Све се то може свести на филозофију.

Уредник »Сиона« се замисли. — Имате право. Може се изнети тако, као да је поп Стева ишао по улицама новосадским с чираком, да тражи — морала. И да је у оним забаченим крајевима ишао да — тепи.

— Да, да, све се може, само кад се хоће. А главно је доказати, да онај руши морал, ко дирне ма и у неморалног свештеника, јер тиме руши углед целом свештенству, па шкоди и вери.

— Разумем, разумем! Онда онај, који дрзне да нападне патријарха...

— Но, хвала богу, кад разумете. Док то гледиште не продре у народ, неће патријарх никад моћи продати Сириг, нити уништити автономију... В

Вести из места и са стране.

Забрањен им приступ. Бечко градско веће донело је једногласно решење, по коме забрањује извештачима „Нове слободне пресе“ да присуствују седницама већа. Као разлог овом решењу спомиње се, што су извештачи поменутог листа, пуштали у јавност намерно измишљене вести, што су ствари износили сасвим црним и што су се у опште непријатељски понашали према садањем бечком градском већу. Решење ово умесно је, јер ко се лажју служи зло и пролази.

Одликован. Пишу нам из Беча: Овдашњи уважени грађанин г Ђока Остојић, млогогодишњи трговац, шеф комисионарне радње Т. Бајић и Ђ. Остојић и бивши претседник овдашње српске црквене општине, одликован је витешким крстом Фрање Јосија. Ми честитамо г. Ђоки Остојићу на овом одликовању, јер је као добар Србин много и највише скоро допринео, да се под његовим председништвом сазидала српска црква а осим тога је својом дарежљивошћу утро и утире многу сиромашну сузу српску.

Буре на атлантском океану. Из Лондона јављају да од новијег времена беспе ужасне буре на атлантском океану. Двадесет и шест лађа, за које се зна, да их је бура ухватила на отворену мору, још пису стигле у пристаниште, и за већину се држи да су пропале. Буре су отпочеле 12. фебр. п. р. а све лађе које су већ стигле у пристаниште покривене су ледом и јасно носе на себи трагове од претрпљене опасности, а путници и морнари на њима причају ужасне ствари о претрпљеним страхотама. „Анкорија“ стигла је без и једног чамца за спасавање, без катарке, без лепгера, а са крова беше све оруђе од буре однесено. Муња је била дохватила једног матроза и таком га снагом лупила о кров лађе, да је сместа издано. Капетан брода „Картоније“ причао је, да је у путу прошао поред једног брода, који је у помоћ призивао, но да му помоћи није могао. О томе су и са других бродова учинили сличне пријаве. Послате су на све стране ратне оклопњаче у помоћ пострадалим лађама; но више се вратило без икаква успеха. Друштво „Лојда“ добило је из Св. Михеља брзојавну вест о судбини лађе „Булгарије“. Цео товар лађе однела је вода, лађа је пробушена и из ње непрестано црпе воду. Крму су за време поправили са гредама. Доњи јој је део сасвим расклиматан. Исчекују се неповољне вести и о многим другим лађама.

Енглеска цивилизација. Познато је да се Енглеска хваста, како она свугде шири просвету. Та она и осваја земљишта само зато, да би луђу просвете унела у њих. По ипак је познато да Енглези, ти љубитељи просвете, сисају и упропашћују многе необразоване народе само због свог интереса, а није ретко да почине и тако свирепство, које ни полуобразовани народи неби учинили. Тако је и енглески вођа Киченер, који је са својом војском посео Омдурман, дао из гроба извадити тело Мадијино и бацити у Нил. Мухамедански народ поштује Мадију, као највећег свога светитеља. Мадија се у своје време мачем борио за мухамеданску веру и основао био велику и снажну мухамеданску државу. Мадијин гроб био је за сваког мухамеданаца највећа светиња и побожни муслумани гомилама су јурили да се поклоне његовом св. гробу и на њему помоле Богу. За Мадију постоји предање у народу мухамеданском, да је Мадија по смрти својој преселио се у небо. И Киченер тај од најватренијих енглеских проповедника просвете, при свем том није хтео да поштује верске осећаје мухамеданаца, већ је дао мртво тело Мадијино ископати из гроба и у Нил бацити. Но што је још жалосније, када је о овоме било говора у енглеском сабору државни тајник бранио је Киченера и његово нечовечно дело. И шта мислите чиме?! Тиме што је успомена на Мадију у мухамеданаца дубоко урезана у срце њихово, што је гроб његов за њих светиња, и што би могао когод успоменом на Мадију, побунити опет мусломане! Има ли веће свирепости! Заиста Енглези, ти проповедници и браниоци цивилизације, нису једним оваким одвратним делом ударили цивилизацији јак шамар по сред образа. Та овако што неби могли учинити ни полуобразовани Турци па ни сами дивљи Индијанци, јер су и они доказали, да поштују светиње других народа.

Обест се скупо плаћа. У Пачиру је била ово дана игранка, на којој је скоро сва младеж искупљена била. Када се после игранке почеше кући разилазити, пође кући и девојка Анка са својом мајком. Близу њихове куће искрсну пред њи на коли Милован Томић и друг му Миша Арадски, син тамошњег а и иначе познатог поп-Јаше. Како стигоше до матере и ћерке скочише с кола, дограбише преплашену Анку, бацише је на кола и одјурише пут Таванкута. Цело се село одмах узбунило а отац Анкин одмах пође са жандарима у потеру за отмичарима. Нађоше их на салашу Љубе Матића на Мигешу. Девојку отац одмах одведе кући а жандари спуташе ова два красна јунака, везапе дотераше у Тополу и предадоше суду, где ће добити заслужену казну и имати каде да се кају за своје лудо и дрско дело. Браћа Анчина, која су дотрчала кући на дреку матере своје, у првом гњеву одјурише до ђувегијине куће и ненашавши га тамо, полупаше му и врата и прозоре, затим одоше до попа те и њему разлупаше прозоре. Поп-Јоца и онако живи са целим селом у завади, по сад је свет још огорченији на њега, јер и његов разуздан син, ево где је постао јатак, да се отме сирота и поштена девојка, коју цело село поштује због њене скромности. Доиста жалосно да један свештеник овако васпита свога сина.

Шта је са Андреом? У једном од прошлих бројева јавили смо да је стигла вест, како су у округу Красној арском нашли Тунгузи на три човечије лешине и колебу од платна. Јавили смо и то да се мисли да је то Андре и његов балон, и да је изаслата комисија да испита ствар. Сада доноси „Берлински местни весник“ и писмо из Петрограда, које овако гласи: „Сибињски весник“ обнародовао је једно писмо од тамошњег чувеног ловца Лилијана. У томе писму стоји како је Лилијан, који је у снежним ципелама ишао у лов, нашао у размаку од 350 миља иза Красној арског, а 100 миља иза златних руда подеран балон и три човечије лешине, од којих у једне беше глава размрскана. Лилијан спрема једну нарочиту експедицију, јер на месту где су лешине нађене, може се доћи само помоћу нарочитих ципела за снег. Но већ из Варшаве јављају, да је „Варшавски Курир“ брзојавно умолио био Баршиникова, директора северојенисејских рудокопа у Киргину, да испита ову ствар. „Варшавски Курир“, добио је брзојавно овај одговор: Вести о открићу остатака Андреове експедиције измишљене су и безпредметне. Те тако не зна човек шта сад да верује.

Опет праскава „драма“ цигарета. У Аустрији су учестали случајеви, да драма цигарета чим је човек запали, почне избацивати ватру и одмах се уз праску распрштити. Први се случај десио у Љубљани, и тамо је власт одмах запленила 6000 завежљаја драма цигарета. Други се случај десио у Трсту, и тамо је власт запленила све драме цигарете. Сада опет јављају, да је један жандар купио у једном месту близу Трста драма цигарете и кад је запалио, да се одмах распрштала уз ужасну праску. Жандар је ово пријавио одмах власти. Потраје ли овако, то у Аустрији неће више бити сигуран ниједан дуванџија, да му цигарета неће однети нос, кад је запали и дим из ње повуче.

Укоп без попа. Из Фелчерватора, мађарског села јављају о овом догађају: Овде је недавно умро старац Ракоши, и како је остао дужан неки верски принос, поп није хтео да га сахрани. Како је и Ракошијев син пуки сиромашак, те никако није био у стању да плати дуг покојног оца свога, а како попа никако није хтео старца да сахрани, док му се старчев дуг не плати, то сину није било друго ништа преостало, већ да оца сахрани без попа и без звона. Мађарски листови пишу, како је овај случај изазвао у селу велику узрујаност. Догађај овај живо нас потсећа на догађаје у Мостару, јер и тамо сахрањују мртве без попа. Разлика је само та, што овде поп није хтео да сахрани, а тамо неће свет недостојног попа да зове да сахрани. Но ови догађаји ипак су сродни, јер нам доказују каквих све има измет душа, које ни мантија неможе да прекрије.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 15. (27.) фебруара.)

Будимпешта. У напредном издању званичнога листа саопштава се, да је краљ уважио оставку Банфијева министарства. Краљ уједно изриче своју захвалност Банфију на досадашњим услугама у својеручном писму на Банфија, кога је на сопствену молбу разрешио од дужности. И подарио му у знак признања велики крст реда св. Стевана — без икаквог материјалног приноса. Краљ уједно разрешава од дужности на сопствену им молбу: Ердељија, Перцела и Данијела, и изриче им своје признање на верном и истрајном им службовању. — У даљим својеручним писмима краљевим именује се Сел за председника министарства и привром. министром унутрашњих послова; Фејервари, Лукач, Влашић, Дарањи, Чех, Сечењи поново се именују односно потврђују у досадашњим својим положајима; Плос за министра правде а Хегедиш за министра трговине. Најзад краљ у знак особитог признања према министру финансија Лукачу, дарује му велики крст Леополдова реда без икакове обвезе на материјални принос.

Будимпешта. Говори се, да ће у четвртак вође Апоњијеве странке у својој клубској седници предложити разлаз, те ће неки чланови странке ступити у владину, неки у пучку а један-два у независну странку. До суботе вратиће се у владину страну сви досадашњи десиденти.

Будимпешта. Ново министарство је данас положило заклетву у Бечу.

За њим сви: Јосиф, Катарина и Жакине поновише:

»Отац је умр'о!«

Ни најмање их није изненадила смрт очина. Жакине радознало посматра, а мати му затворила очо махрамом и плаче. Оба се сипа удаљише од оца ћутке, озбиљног лица које је и кроз опаљеност побледело. Па ипак дуго се држао старац! Снажан је био њихов отац! Па их мисао теши, доводи их, да се поносе свешћу о спази њиховог рода. У вече остадоше сви код тела до десет часова, а онда легоше спавати, и Жан опет остаде сам, отворених очију. Тек што се зарумени зора оде Јозеф у Корме, да јави свештенику о смрти очевој. Међутим Катарина и Антуан, сетивши се, да је остало још неповезаних снопова, одоше у поље, а тело покојниково оставише под надзором Жакинеовим.

Досадно је детету с дедом, који се не миче и не говори, те мало час па изађе на улицу, баца се камењем на вранце, гледа, како трговац развија махраме пред суседкама, и онда се сети деде, па отрчи кући, али, видећи, да деда непрестано лежи, и да се није помакао с места, опет истрчи, да види како се кољу пси. Пошто није за собом затворио врата, у собу улазе кокоши, мирно шетају око постеље и купе мрвице са стола, снажно ударајући кљуном. Шарени петао, испињући се на својим гаћастим ногама, испружа врат и жмира очима; чисто се чуди, што онде има човек који не дише и не миче се. Мудар је то и досетљив петао. Зна он, да старац не радо лежи у постељи после изласка сунчева: види се, да се с њим догодило нешто необично. И сврши петао тиме, што кукурекну оштро, јасно, као да опсва газду, који је у вечност отпутовао, а кокоши, једна за другом, какоћући и кљућући кљупом, изађоше заједно с петлом из куће на улицу.

Свештеник из Кормеа рече, да ће доћи тек у четир сата по подне. Још од ручка се чује, како столар тестери даске, и како их склапа. Они, што још пису чули новост говоре: »Аха! Сигурно је умр'о Жан Лакур:« Курбелски становници добро познају те звуке. Антун и Катарина вратише се из поља и рекоше, да су довршили жетву. Не могу речи, да су незадовољни њоме, јер већ одавна не беше толико крупног зрна. Сва породица очекује свештеника, али чекајући га занима се послом. Катарина кува чорбу, Жозеф вуче воду из бунара. Жакинеа послаше на гробље, да види је ли ископан гроб. Напослетку око пет сати дође и свештеник. Дошао је у колима с дететом, сигурно, слушчетом. Код куће Лакур сиђе, извади из новина епитрахиљ и стихар и поче се облачити.

»Пожурте се!« рече »До седам сати морам бити код куће.«

Али ипак, нико не мисли, да жури. Одоше по суседе, који ће понети сандук на носиљкама. Већ има петдесет и више година, од када при погребима служе исте носиљке и исто сукно, изедено од мољаца и на местима избелело од времена. Синови сами положише старца у сандук, који тек што донесе столар. Сандук је више палик на наћве, у којима се замешује тесто за велике хлебове, — тако су му дебеле даске. Још никако Жакинеа. И већ се спремају, да понесу покојника, кад и он дотрча, па још из даљине виче, да могу носити, и ако гроб још није сасвим ископан.

Прво изађе свештеник, гласно читајући молитве из књиге. За њим излази слушче држећи у рукама чинију са св. водом. Дошавши већ до половице села, спроводу се придружи дете, које изађе из велике стаје, где једном у две недеље служе службу, и стаде на чело спровода носећи пред собом распеће, учвршћено на дугачку мотку. За духовником ступају носиоци с телом умрлога, а за њима његова деца. Мало по мало па се спроводу придружи скоро читаво село. Дуги низ спровода се завршује гомилом одрпане и босоноге деце.

Гробље је на другом крају села. На путу се носиоци двапут заустави, спуштају носила и тару длановима, пљунувши најпре у њих. С њима заједно застаје и сва пратња. Одморивши се сви настављају пут. Кад дођоше на гробље, гроб збиља још није сасвим ископан. Гробар још стоји у њему и баца земљу на поље.

Како је то мирно, спретно гробље! Како је дивно осветљено јесењим сунцем! Около ограђено исплетеним плотом, у коме птице вију гнезда. Ту расту и јагоде, које деца кидају и једу још пола зелене. То је као нека велика запуштена башта, где све расте слободно. У дубини се налазе крупне рибизле, крушке, од којих је једна као какав велики храст. Средином гробља пружила се велика алеја липових дрвета, чије се гране испреплетале, па начиниле као неку сеницу, у чијем хладу лети попуше старци лулу две дувана. Место, што још не беше посејано гробовима, обрасло високом травом, над којом се вије небројено много белих лептирова. Сунце пече, зрикавци зује, златне муве лете по сунчаним зрацима.

Сандук поставише упоредо с гробом, док гробар не доврши свој посао. Дете, што је носило распеће, забоде га у земљу чело саме главе покојникове, где стоји свештеник и чита молитве из књиге. Све присутне интересира дубина гроба и очима прате избацану земљу. Кад се осврнуше, а свештеник са слушчетом већ отишао, и око сандука стоје само рођаци, чекајући, кад ће моћи спустити сандук у гроб.

На послетку готов је гроб Гробар изађе из ње.

»Доста дубоко! Зар не?« рече један од оних, што су носили.

Сви помажу при пуштању сандука. Ах добро ће ту лежати стари Лакур! Он се здружио са матером земљом и земља се здружила с њим. Сложиће се једно с другим. Ево већ педесет година, како су се састали. Било је то онога дана, када је први пут узео лопату у руке. Њихово пријатељство није се ни могло друкче свршити. Земља га је морала примити и чувати га у себи. И како му је дивно местанце пружила! Нико га не ће узнемиривати, само што ће лаконоге птичице скакати по његовом гробу. Пролежаће у том углу многе, многе године и нико не ће покренути његове кости, јер у Курбелу ретко умиру, а места је још врло много. Млади ће остарити и у своје време леђи ће овде, и њима ће бити много места. Добро је овде, под сунчаним зрацима, у средини гробља.

Дођоше деца: Катарина, Антуан и Жозеф, и узеше шаку земље бацише у гроб. Жакине набрао много црвеног цвета од мака па и он бацио у гроб. Онда се породица врати кући. Из поља се враћају краве и овце. Сунце почело залазити. Наскоро наступи топла, ведра ноћ и успава село.

Превео **сл.**

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.